

Reykjavík, 10. maí 2016.

Efni: Rökstutt álit endurskoðendaráðs um niðurfellingu réttinda endurskoðanda skv. 2. tl. 1. mgr. 25. gr., sbr. 2. mgr. 17. gr. laga nr. 79/2008 um endurskoðendur

Með þessu rökstudda álit leggur endurskoðendaráð til að réttindi A endurskoðanda verði felld niður sökum ítrekaðra brota á lögum nr. 79/2008.

Málavextir

Með bréfi, dags. 2. júní 2015, var A boðaður í gæðaeftirlit 2015 í samræmi við ákvæði 22. gr. laga nr. 79/2008 um endurskoðendur. Óskaði endurskoðendaráð jafnframt eftir því að hann upplýsti ráðið um þau endurskoðunarverkefni sem hann hefði áritað/áætlaði að árita vegna reikningsársins 2014. A svaraði bréfi ráðsins með bréfi, dags. 25. júní 2015, þar sem hann óskaði eftir því að endurskoðendaráð svaraði nánar tilgreindum spurningum áður en hann tæki efnislega afstöðu til beiðni ráðsins. Endurskoðendaráð leitaðist eftir því að svara spurningum A með bréfi ráðsins, dags. 21. júlí 2015, og óskaði á ný eftir upplýsingum um endurskoðunarverkefni ársins 2014. Endurskoðendaráði barst svar við bréfi ráðsins með bréfi, dags. 28. ágúst 2015, þar sem A upplýsti ráðið meðal annars um endurskoðunarverkefni ársins 2014 auk þess sem hann ítrekaði athugasemdir sínar, sem fram komu í bréfi hans frá 25. júní 2015. Endurskoðendaráð svaraði A með bréfi, dags. 8. september 2016.

Í samræmi við ákvæði laga óskaði endurskoðendaráð í kjölfarið eftir því að Félag löggiltra endurskoðenda framkvæmdi eftirlitið. Þann 15. febrúar 2016 barst endurskoðendaráði erindi frá Félagi löggiltra endurskoðenda þess efnis að félagið hafi reynt án árangurs að framkvæma eftirlit hjá A og muni ekki aðhafast frekar.

Með bréfi endurskoðendaráðs til A, dags. 9. mars 2016, kom fram að endurskoðendaráð teldi að með háttsemi hans hefði hann brotið gegn ótvíræðri skyldu endurskoðanda samkvæmt ákvæði 22. gr. laga nr. 79/2008 til að sæta gæðaeftirliti. Tekið var fram að vegna þess teldi ráðið koma til álita að beita viðurlögum á grundvelli 2. mgr. 17. gr. laga um endurskoðendur. Var A af þeim sökum veittur andmælaréttur samkvæmt 13. gr. stjórnsýslulaga nr. 37/1993, áður en endurskoðendaráð tæki ákvörðun í málinu. Óskað var eftir að andmæli bærust innan þriggja vikna frá dagsetningu bréfsins.

A svaraði bréfi ráðsins með bréfi, dags. 29. mars 2016. Í svarbréfi A vísar hann til tölvupósts, dags. 6. febrúar 2016, sem hann sendi Félagi löggiltra endurskoðanda. Í tölvupóstinum kemur fram að hann telji endurskoðendaráð ekki hafa heimild til þess að boða hann í gæðaeftirlit 2015.

Skylda til að sæta gæðaeftirliti samkvæmt lögum nr. 79/2008

Samkvæmt 15. gr. laga um endurskoðendur er það hlutverk endurskoðendaráðs að hafa eftirlit með því að endurskoðendur og endurskoðunarfyrtækis ræki störf sín í samræmi við ákvæði laganna, siðareglur Félags löggiltra endurskoðenda og aðrar reglur sem taka til starfa endurskoðenda. Ráðið skal jafnframt sjá til þess að reglulegt gæðaeftirlit með störfum endurskoðenda og endurskoðunarfyrtækja fari fram. Með gæðaeftirlitinu hefur ráðið reglubundið eftirlit með því að endurskoðendur og endurskoðunarfyrtækis framfylgi lögum, siðareglum og öðrum reglum er taka til starfa endurskoðenda.

Í reglum nr. 712/2015 um framkvæmd gæðaeftirlits með störfum endurskoðenda kemur fram í 2. gr. að gæðaeftirlit feli í sér könnun á gæðakerfi endurskoðunarfyrtækis, gæðastjórnun endurskoðenda og skoðun vinnuskjala eftir því sem við á. Gæðaeftirlitið skal fela í sér sannprófanir á að gæðakerfi, gæðastjórnun og frágangur vinnuskjala sé í samræmi við góða endurskoðunarvenju, skv. 9. gr. laga nr. 79/2008, sbr. ákvæði til bráðabirgða II. Tilgangurinn er að leiða í ljós hvort að ákvæði laga og siðareglna kunna að hafa verið brotin. Í 7. gr. reglna nr. 712/2015 er umfangi eftirlitsins þannig lýst, sbr. og lista í viðaukum:

Við gæðaeftirlit skal kanna hvort endurskoðandi og endurskoðunarfyrtækis hafi uppfyllt eftirfarandi ákvæði laga um endurskoðendur:

1. Ákvæði 2. - 6. mgr. 3. gr. og 4. og 5. mgr. 4. gr.
2. Að gætt sé að óhæði endurskoðanda og endurskoðunarfyrtækis í samræmi við ákvæði VI. kafla laganna.
3. Að gætt sé ákvæða 2. mgr. 8. gr. laganna um að endurskoðendur fylgi ákvæðum siðareglna sem settar hafa verið af Félagi löggiltra endurskoðenda í samræmi við þá málsmeðferð sem kveðið er á um í lögum um endurskoðendur.
4. Að við endurskoðun sé fylgt góðri endurskoðunarvenju eins og hún kemur fram í 9. gr. laganna sbr. og ákvæði II til bráðabirgða.
5. Að endurskoðendur hafi fullnægt skilyrðum um:
 - a. starfsábyrgðartryggingu samkvæmt 6. gr. laga um endurskoðendur,
 - b. endurmenntun samkvæmt 7. gr. laga um endurskoðendur,
 - c. búsforræði samkvæmt 2. tl. 1. mgr. 2. gr. laga um endurskoðendur.
6. Að endurskoðunarfyrtækis uppfylli kröfur laga um skýrslu um gagnsæi samkvæmt 29. gr. laga um endurskoðendur.

Þannig er ljóst að gæðaeftirlitið beinist ekki aðeins að því að kanna hvort ákvæði 9. gr. laga nr. 79/2008 um góða endurskoðunarvenju hafi verið fylgt heldur fjölmörgum öðrum ákvæðum laga nr. 79/2008 og siðareglna Félags löggiltra endurskoðenda sem staðfestar hafa verið af ráðherra.

Með gæðaeftirlitinu er leitt í ljós hvort endurskoðandi hafi í samræmi við 1. gr. laga nr. 79/2008 aflað viðeigandi gagna á óháðan og kerfisbundinn hátt og hvort hann hafi stuðst við þessi gögn til að láta í ljós rökstutt og faglegt álit endurskoðanda um áreiðanleika gagnanna og framsetningu í samræmi við lög, settar reikningsskilareglur eða önnur skilyrði sem fram koma í álitsgerð þeirri sem hann staðfestir með áritun sinni þess efnis.

Skylda endurskoðenda til að sæta gæðaeftirliti sem kannar fylgni við lög og reglur er gilda um störf endurskoðanda er ótvíræð og skýr samkvæmt ákvæði 22. gr. laga nr. 79/2008, sem og sú skylda „að veita þeim sem sinnir gæðaeftirliti nauðsynlega aðstoð og aðgang að upplýsingum sem óskað er eftir við gæðaeftirlitið.“ Vegna ítrekaðra athugasemda A um að endurskoðendaráð hafi ekki heimild til þess að boða hann í gæðaeftirlit 2015 áréttar endurskoðendaráð jafnframt að samkvæmt lögum nr. 79/2008 um endurskoðendur er endurskoðendum skylt að sæta gæðaeftirliti eigi sjaldnar en á sex ára fresti. Lögin mæla því fyrir um ákveðið lágmarkseftirlit. Ekkert er því þó til fyrirstöðu að endurskoðendaráð boði endurskoðendur og endurskoðunarfyrirtæki í örara eftirliti og eru fordæmi fyrir því frá gildistöku laga nr. 79/2008.

Þrátt fyrir ítrekaðar tilraunir hefur Félagi löggiltra endurskoðenda ekki tekist að framkvæma gæðaeftirlit ársins 2015 hjá A. Ekki tókst heldur að framkvæma hjá honum gæðaeftirlit ársins 2012 vegna neitunar hans á að sæta eftirliti. Er því um að ræða ítrekuð brot A á 22. gr. laga nr. 79/2008. Telur ráðið að A hafi í störfum sínum brotið með svo alvarlegum hætti gegn lögum nr. 79/2008, um endurskoðendur, að ekki verði við unað.

Endurskoðendaráð lítur það alvarlegum augum að í tvígang hafi ekki tekist að framkvæma gæðaeftirlit hjá A. Brot A á 22. gr. laga nr. 79/2008 eru því bæði ítrekuð og alvarleg. Endurskoðendaráð leggur því til við ráðherra samkvæmt 2. tl. 1. mgr. 25. gr., sbr. 2. mgr. 17. gr. laga um endurskoðendur, nr. 79/2008, að réttindi A endurskoðenda verði felld niður vegna ítrekaðra brota á 22. gr. laga nr. 79/2008 um endurskoðendur.